

פרשת בלק
כניסת השבת : 19:29
צאת השבת : 20:34
רבנו תם : 21:17
אופק ת"א
י"ב תמוז תש"פ

"עטרת מרדכי אליהו" בית תורה וחסד

בית מדרש יום חצות לילה. לימוד משניות והזרה הקדוש לעילוי נשמת הנפטרים. ובית תמחו לנזקקים על שם ולעילוי נשמת מור מרן הראשון זצוק"ל המקובל האלקי הנה"צ הרב מרדכי אליהו זצוק"ל זיע"א ולעילוי נשמת הצדיקים: רבי יעקב רבי ישראל רבי מאיר ורבי אלעזר לטשפת אביהעירא זיע"א ולע"ג הנאזים הצדיקים: מרן הראשון זצוק"ל הרב עובדיה יוסף זצוק"ל הרב יורם מיכאל אברל' זצוק"ל זיע"א

פרשת השבוע

תורת מרן הראשון זיע"א

בעיתה או אחישנה

"אָרָאנוּ וְלא עָתָה אֶשְׁרְנוּ וְלא קָרוב" (כ"ד, י"ז)

מבאר בעל 'אור החיים' הקדוש (שם ד"ה אראנו): "כל הנבואה במלך המשיח נאמרה". כך מתבאר גם בדברי הגמרא בסנהדרין (צ"ח ע"א): "אמר רבי אלכסנדר, רבי יהושע בן לוי רמי: כתיב (ישעיה ס', כ"ב) 'בעתה', וכתיב (שם) 'אחישנה? זכו – 'אחישנה', לא זכו – 'בעתה'". אומר היורר החיים הקדוש: "וכנגד ב' קיצים אלו דיבר הכתוב, כנגד יאם זכו' אמר 'אראנו וכו'', וכנגד קץ 'בעתה' אמר 'אשרנו וכו''. עיי"ש.

יש שהגאולה באה בזכותם של גדולי ישראל ועל ידי תפילות. במצב כזה נצרכים ישראל לזכותם של הצדיקים, שכן להם מצד עצמם אין מספיק זכויות. זהו 'בעתה'. אך אם יש לעם ישראל זכויות רבות שיכולות להביא את הגאולה – זהו 'אחישנה'.

אך לכאורה קשה: אם הקב"ה קובע את זמן הגאולה, כיצד אפשר להחיש אותה ולשנות את הזמן שנקבע?

אלא כבר מצינו שהקב"ה הבטיח לאברהם בברית בין הבתרים שעם ישראל יהיו במצרים ארבע מאות שנה, ואף על פי כן יצאו אחרי מאתים ועשר שנים, וזאת משום שהקב"ה קיצר את תקופת הגלות והשעבוד. בודאי שגם בגאולה העתידית יכול הקב"ה לקצר את החשבון ולהחיש לנו את הגאולה קודם זמנה.

ראשית גוים עמלק-ואחריתו עדי אבד

"רֵאשִׁית גוֹיִם עִמְלֵק וְאַחֲרֵיתוֹ עַדֵי אַבְדִּי" (כ"ד, כ')

עמלק – ראשית התיבות של יחוסו של משה רבנו: עימרם, משה, לוי, קהת. חשב בלעם ש'עמלקי' יוכל להילחם בשושלת נכבדה זו שנרמזת ב'ראשית', היינו בראשי התיבות שלהם, ועל כך אמר בלעם: "ראשית גוים עמלק".

ענו לו: "ואחריתו עדי אובד" – כלומר, לא ה'ראשית' תקבע, אלא ה'אחרית' תקבע. סופי התיבות של אבות האומה היא שתקבע, ואכן סופי התיבות של אותם השמות הוא: עמרם, לוי, קהת, משה – היינו מיתה. והו' "ואחריתו עדי אובד".

קריאת שמע כנגד הרהורים רעים

"וְהָיָה אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּא וַיִּקְרַב אֶל אָחִיו אֶת הַמְדִינִית לְעֵינֵי מֹשֶׁה וּלְעֵינֵי כָל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִמָּה בָכִים פָּתַח אֹהֶל מוֹעֵד" (כ"ה, ו')

על **פסוק** זה כתב תרגום יונתן: שקראו קריאת שמע. וזה לשונו: והא גבר מבני ישראל אתא ואחד בבבוריתא דמדיינתא וקריב יתה לות אחוהי למחמי משה ולמחמי כל כנשתא דבני ישראל עני וכן אמר למשה מה דא למקרב לגבה ואין אמר אנת דאסירא היא הלא אנת נסיבת ית מדיינתא ברת יתרו וכדי שמע משה רתח ואשתלי ואינון בכין וקריין שמע וקימין בתרע משכן זמנא: (תרגום: והנה איש מבני ישראל בא ואחז בבבוריתא של מדיינתא וקרב אותה אל אחיו למראה משה ולמראה כל העדה של בני ישראל, ענה וכך אמר למשה מה זאת להתקרב אליה, ואם אומר אתה שאסורה היא, הלא אתה לקחת את המדיינתא בת יתרו, וכאשר שמע משה רתח ושכח [את ההלכה] והם בוכים וקוראים קריאת שמע ועומדים פתח אהל מועד), עכ"ל. **ללמדך, שבמקום שיש הרהורי עריות צריך לקרוא את קריאת שמע, כדי שיתקיים "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם"**.

(דברי מרדכי)

תנא דבי אליהו

חידושים בפרשה

עם פלביא יקום

בברכת יעקב לשבט יהודה, הוא משווה אותם לאריות וללביאות. "קרע רבץ פאָרְהַ וּקְלָבִיא מִי קִימְנוּ" (בראשית מט ט) – כמותם הוא כורע ושוכב בלילה וכמותם הוא קם בבוקר.

פעמיים חוזר בלעם על דברי יעקב וממשיל את התנהגות עם ישראל לאריות ואת נשותיהם ללביאות. פעם אחת הוא אומר: "הָן עִם קְלָבִיא יָקוּם וְנָפְרִי וְתִנְשֵׂא לֹא יִשְׁקַב עַד אֲכַל טֶרֶף וְנִם הָלְלִים לְשִׁתָּהּ". בפעם השנייה הוא אומר: "קָרַע יִשְׁקַב פְּאָרְהַ וּקְלָבִיא מִי קִימְנוּ". בשני המקרים האלו מדבר בלעם על שכיבה בלילה וקימה בבוקר, בדומה לברכת יעקב אבינו.

גם מרן רבי יוסף קארו זצוק"ל מתחיל את ה"שולחן ערוך" במילים אלו: "יתגבר כארי לעמוד בבוקר לעבודת בוראו שיהא הוא מעורר השחר". אך מה יש בשכיבה ובקימה של עם ישראל שעושה אותם כמו אריות?

את התשובה אפשר למצוא בדברי רש"י, שמשביר את הסיבה שבגללה בלעם בכלל מתפעל מהאופן שבו עם ישראל קמים בכל בוקר: "כשהן עומדין משנתם שחרית, הן מתגברים כלביא וכארי לחטוף את המצוות, ללבוש טלית לקרוא את שמע ולהניח תפילין" (כנראה שכונת רש"י ל"קריאת שמע" של קרבנות, שהיא לא חובה מהתורה, ומרוב חיבת המצוות קוראים אותה עד פנס בבוקר. ולפעמים היא קודמת לתחנת תפילין).

המילים שצריך לשים אליהן לב במיוחד בדברי רש"י הן: "לחטוף את המצוות". ברור לחלוטין שכונת המילה "לחטוף" אינה לעשות את המצוות בחטף, חלילה. אלא הכוונה היא לתכונה של בלעם חושב שהעם הזה הוא כמו אריות – וזו הזריזות-המהירות שבה עם ישראל עושה את המצוות. "אֶחְרֵי ה' יִלְכוּ – פְּאָרְהַ יִשְׁאָג" (הושע יא, ברכות ו ע"ב).

ברור שצריך עוצמה כדי לקום בבוקר מוקדם. צריך גבורה ולב שמח, ממש כמו אריה. החידוש הוא שעם ישראל גם ישינים באותה צורה, כך נראה שרק מי שישן כמו אריה יכול לקום כמו אריה. רק מי שישן מתוך "קריאת שמע" עם החלטה לקום לתפילה מוקדם, הוא יכול לקום בבוקר מוקדם בשמחה רבה.

חכמינו אומרים, שמי שקם ומתפלל מוקדם – כל היום שלו בשמחה. "לֹא פֶסַק חוֹכֵא מְפוֹמְיָה פּוֹלְיָה יוֹמָא" (ענין גמרא בברכות ט ע"ב ותוסי' שם). כל המצוות שלו בשמחה. הוא לא מחמיץ אותן, לא שוכח אותן ולא משתחה בעשייתן. הוא לובש טלית בשמחה, קורא "קריאת שמע" בשמחה ומניח תפילין בשמחה.

לכן בלעם מנסה כל כך לחקות את דרכו של אברהם אבינו, שעליו כבר נאמר (בראשית כב א): "וַיִּשְׁקַם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר וַיִּחַבֵּשׁ אֶת חֲמָלוֹ". בלעם מנסה גם הוא לעשות כן – "וַיִּקַּם בַּלְעָם בַּבֶּקֶר וַיִּחַבֵּשׁ אֶת אֲתָנּוֹ וַיִּלְדָּף עִם שָׂרֵי מוֹאָב". אומר רש"י: "מכאן שהשנאה מקלקלת את השורה, שחשב הוא בעצמו. אמר הקב"ה: רשע! כבר קדמך אברהם אביהם". אברהם מקדים את בלעם, ועל אף שבלעם מתאמץ מאוד – הוא לא מצליח לקום בזריזות כמו אברהם. על בלעם לא נאמר "וישכם" כמו שנאמר על אברהם. לכן הוא כל כך מתפעל מישראל – עם אלוקי אברהם. עם שקם בבוקר בגבורה כמו אריה. מקיים את המצוות כמו אריה. מתיישב בארצו כמו אריה בכוח ובגבורה. מתפלל בעוצמה כמו אריה. לומד תורה בחשק כמו אריה. עם של אריות. על כך מוסיף ואומר רבנו יוסף חיים, בעל ה'בן איש חי', כי נהוג לכנות גם את החכם הגדול בתורה בשם "אריה", כמו שאמר ריש לקיש על רב כהנא "ארי עלה מבבל". ולמה נקרא כך? – "על שם שיש לו יד ושם להילחם במלחמתה של תורה" (ענין בן יהוידע על גידה, לו ע"ב).

ידוע הוא כי גם בעלה ה'בן איש חי' בכבודו ובעצמו מבבל לארץ ישראל, הכריזו חכמי ירושלים זה לזה כי "ארי עלה מבבל". והיה רצון שיתקיים בנו הפסוק "קרע יִשְׁקַב פְּאָרְהַ וּקְלָבִיא מִי קִימְנוּ" – כפשוטו, וכתרגומו – "וְנִנְחַם לְשָׂרֵי בְתָקוֹף פְּאָרְהַ וּקְלָבִיא וְלִית מְלָכוֹ דְתִנְעִינָהּ" – יתיישבו בארצם בכוח כמו אריות ולביאות, ולא תהיה מלכות שתצליח לזעזע, אפילו מעט, את ישיבתם של ישראל בארצם. אמן, כן יהי רצון. ("אביהם של ישראל" על התורה)

דיני שהייה בערב שבת

הכנת התבשיל מערב שבת

א - הרוצה להשהות תבשיל על גבי כירה וכדו' מערב שבת, טוב יעשה אם יוודא תמיד שהתבשיל מבושל כל צרכו לפני שמניחו על הכירה, כדי להימנע מאיסורים שונים וכדלקמן

הנחה בתנור

ב - אסור להניח אפילו מערב שבת סיר על האש בכל מקרה בו האש נוגעת בתחתית הסיר, ואפילו אם האש גרופה או קטומה, ולכן, כל הנחה על האש המותרת מערב שבת המוזכרת בפרק זה, היינו באופן שהסיר לא נוגעת באש או בכיסוי שעליה, כגון: שהסיר מונח על חצובה או על פלטה ירושלמית (ראה בהרחבה פרק נ' דיני הטמנה סעיפים ב-ה').

תבשיל שמבושל כמאכל בן דרוסאי

גדר מאכל בן דרוסאי

ג - מאכל בן דרוסאי הנו מאכל שנאכל ע"י הדחק. יש אומרים שהוא שליש בישול, ויש אומרים שהוא חצי בישול.

תבשיל שמבושל כמאכל בן דרוסאי

גדר מאכל בן דרוסאי

ג - מאכל בן דרוסאי הנו מאכל שנאכל ע"י הדחק. יש אומרים שהוא שליש בישול, ויש אומרים שהוא חצי בישול.

תבשיל מבושל כמאב"ד

ד - לנוהגים כדעת מרן השולחן ערוך אסור להשהות מערב שבת תבשיל המבושל כמאכל בן דרוסאי על כירה שאינה גרופה וקטומה. לבני אשכנז הנוהגים כרמ"א מותר להשהות תבשיל המבושל כמאכל בן דרוסאי על גבי כירה שאינה גרופה וקטומה [כגון: על האש] מערב שבת אמנם, אם המאכל עדיין לא מבושל [כל אחד לפי שיטתו] מותר להשהות רק על גבי כירה גרופה וקטומה [כגון: אש המכוסה בפח]

מצטמק ויפה לו

ה - לנוהגים כדעת מרן השולחן ערוך: אם התבשיל מבושל כל צרכו והוא מצטמק ויפה לו אין להניחו על גז או אש שאינם מכוסים שמא יחתה [כגון: כיריים של גז או חשמליות, פרימוס או פתיליה וכדו'], והמקילים במקום הצורך תבשיל שמצטמק ויפה לויש להם על מי שישמכו, באופן שאינו נוגע באש ("מאמר מרדכי" שבת חלק ג')

לכבוד הילולת "אור החיים" הקדוש זיע"א ביום ג' הקרוב ט"ו תמוז

אור מסנוור גנבים

סיפור הרב שלמה שושן: זה סיפור ששמעתי מאבי ביטון, גבאי בית כנסת בפסגת זאב שנקרא אור החיים, על שם אור החיים הקדוש. הוא סיפר שבאחד הימים פרצו לבית הכנסת שלהם וגנבו את ספרי התורה. הם היו במשבר קשה מכל הסיפור, פנו למטרה לעזרה, אבל לא נושעו. בצר להם פנו המתפללים לרב אליהו זצ"ל וביקשו ממנו עצה מה לעשות כדי שה' יעזור להם להחזיר את ספרי התורה.

זה היה בתמוז, קצת לפני ההילולא של אור החיים הקדוש. הרב אליהו זצ"ל אמר להם: לכו כל הקהילה לציון של האור החיים הקדוש בהר הזיתים, תתפללו על ציונו וה' יעזור. הם אספו אוטובוס או שניים ונסעו לקבר של אור החיים הקדוש, התפללו שם ביום ההילולא בט"ו בתמוז וציפו לישועה.

כעבור יום או יומיים התקשרו מהמשטרה אל הגבאי ובישרו לו שהגנבים נמצאו. אבל כשהם שמעו את הפרטים על מציאת הגנבים, הם עמדו המומים. התברר שהספרים נמצאו ברכב טווש בכפר הערבי חיזמה. השוטרים חקרו מי בעלי הרכב ודרכו הגיעו לגנבים.

כשתחקרו את הגנבים להבין מה קרה, למה הם השאירו את הספרים באוטו לאחר שטרחו לגנוב אותם, הם סיפרו שהם נסעו ברכב עם הספרים, כאשר כוונתם למכור אותם ליהודים, ופתאום הם הרגישו פחד נוראי, עזבו את הרכב וברחו. כששאלו אותם מתי זה קרה, התברר שהפחד הזה נכנס בהם בדיוק כשחברי הקהילה התפללו על הציון של אור החיים הקדוש. (אביהם של ישראל 8)

לא כועס כלל

הרבה אנשים מספרים כי מעולם לא ראו את הרב אליהו זצ"ל כועס. כך מספרים כל בני ביתו, וכך מספרים כל אנשי לשכתו שעבדו איתו במשך שנים רבות. גם הדיינים והרבנים שעבדו עם הרב מספרים שהוא לא כעס אפילו פעם אחת במהלך עבודתו אתם.

פעם סיפר הרב בעצמו על האור החיים הקדוש סיפור שכנראה היה נר לרגליו.

הוא סיפר כי פעם הכעיס אדם אחד את רבי חיים בן עטר, האור החיים הקדוש. אחרי דקה בא אותו אדם שהכעיס וביקש מהרב אור החיים סליחה. אמר לו הרב: כבר מחלתי לך. שאל אותו הלה: אימתי? ענה לו האור החיים: כשהכעסתני, מייד מחלתי לך.

סיפור זה מובא ארבע פעמים באור החיים בגירסה: "מעשה בחסיד אחד". ואומר החיד"א שזה הרב אור החיים בעצמו. כתב החיד"א שהוא שאל את בעל אור החיים: כיצד ניתן למחול באותו רגע שמכעיסים אותך? וענה לו הרב אור החיים: כתוב "נושא עוון", אם אדם עושה עוון, כביכול הקב"ה נושא את העוון, ואני מרחם על הקב"ה ולכן אני מייד מוחל לאותו אדם, שלא יהא הקב"ה נושא את עוונתי. (אביהם של ישראל 2)

מתנה לתורמינו היקרים

בלוח השנה תשפ"א יונצח שם אחד של יקירכם ז"ל ללא עלות!

(לבעלי הוראת קבע לשנה ע"ס 101 ש"ח לפחות)

הצטרפו גם אתם ב 101 ₪ x 12 חודשים בלבד (ניתן גם להשלים הוראת קבע קיימת):

וזכו ב:

**הזדרזו!
נתרו ימים אחרונים
להצטרפות**

- ✓ **הנצחת** שם אחד בלוח השנה (בחודש הפטירה)
- ✓ **כל השנה** - לימוד ש"ס משניות והזוהר הקדוש, באשמורת הבוקר, בבית המדרש עבור הנפטר ז"ל (כל שם מוזכר בנפרד).
- ✓ **בשבת האזכרה** - אשכבה לע"נ לאחר עליית המפטיר.
- ✓ **בשבוע האזכרה** - הקדשת לימוד התורה והקדישים לעילוי נשמת הנפטר.
- ✓ **ביום האזכרה** - אמירת קדיש ואשכבה והקדשת יום לימוד תורה.
- ✓ **הקדשת העלון** השבועי לנפטר בשבת האזכרה.
- ✓ שם יקירכם ז"ל יונצח בלוח הנצחה אלקטרוני מהודר בבית המדרש במשך כל השנה, ובשבוע הפטירה יופיע שמו במסגרת גדולה.

רוצים להקדיש יום ולילה של לימוד תורה בבית מדרשנו או ארוחה חמה יומית לנזקקים ל: ברכה, הצלחה, רפואה שלמה, זיווג הגון או לעילוי נשמת?

פנו ל: בית תורה וחסד - "עשרת מרדכי אליהו" רחוב הרב זכריה מזאר 31 רחובות.
ateretme@gmail.com | 08-9397933 | 054-4477562

העלון מוקדש לעילוי נשמת:

רחמים צברי בן שמואל, עובדיה בן צלחה, שלום (סאלס) בן פודה, אביגד יוסף בן פנחס חיים ויקטור בן מרים, יעקוב בן רגינה, בכור בן מסעודה, דורון בן יוסף ועזה גופר יריב בן אסתר, עדי ז"ל בן שמחה סימי שתחי', אמנון בן זהבה, שגיב ז"ל בן חיה זהבה תחי' אסונת בת זילכה, מרים בת חיים ואסתר, שמחה בת רחל, דברת בת אביגד יוסף